

Gör din egen flora

För att kunskapen om växterna ska bli levande krävs det något mer än att mekaniskt lära sig namn på växter. För Linné var detta en självklarhet. Genom att läsa de anteckningar som han själv gjorde inför sina föreläsningar (se exempel på skolprojektets webbsida) samt noteringar som hans studenter gjort, förstår vi att han alltid fogade in växter i ett intressant sammanhang.

Det var viktigt att studenterna fick se växterna i sin naturliga miljö och de exkursioner som Linné genomförde i omgivningarna runt Uppsala var en del i ett medvetet pedagogiskt uppbygg. Under föreläsningar och exkursioner berättade alltid Linné om växternas egenskaper, om kännetecken för arter och släkten och om ekonomisk och medicinsk användning.

En hjälp på vägen för att lära sig känna igen växter kan vara att göra en egen miniflora. Genom att samla in och pressa, scanna eller fotografera växter kan man bygga upp en bas med växter som finns i närmiljön. Gör en miniflora av inscannade växter från närmiljön, att ta med ut i naturen eller för att presentera veckans växt på klassrumsväggen.

Välj ett tema för växtstudierna, vilket detta tema är kan variera, huvudsaken är att det ger en grund som eleverna kan bygga vidare på efter hand. Välj till exempel: växter som får representera de vanligaste familjerna, karaktäristiska växter från olika naturtyper, ogräs eller vilda växter som på något sätt är eller har varit nyttoväxter till exempel medicinalväxter eller ätliga växter. Olika naturtyper som till exempel betesmark, skogsmark och sjöstrand beskrivs bäst genom att de växter som hör hemma där presenteras med bilder eller som pressade exemplar. Komplettera med foton som visar den omgivande miljön.

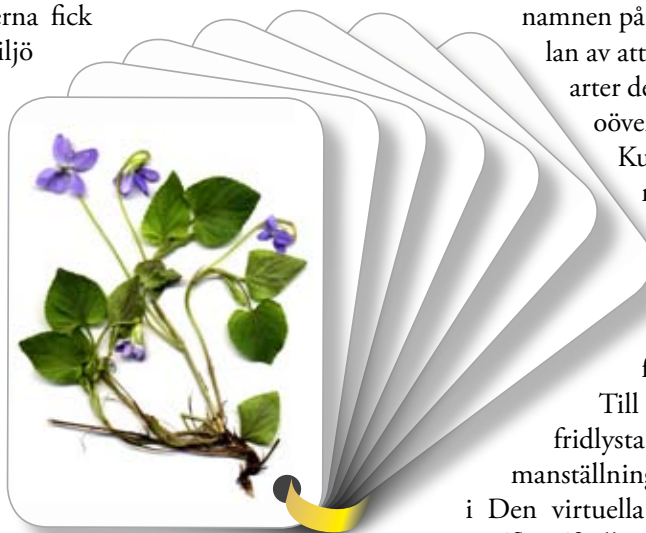
Låt eleverna själva pressa eller scanna växter för att foga in i redovisningar med olika tema eller för att ha som hjälp för att lära sig känna igen växterna.

Ibland kan det av olika anledningar vara svårt att ta reda på exakt art. Visa på sådana arter som är tydliga och lätta att känna igen och där det inte råder någon tvekan om vilken art det är. Att elever får som uppgift att själva

fritt välja vilka växtarter de ska lära sig namnen på, kan göra att de får känslan av att det är betydelselöst vilka arter de lär sig i det för dem ofta oöverskådliga myllret av arter. Kunskapen blir utan sammanhang och struktur.

När växter samlas in är det viktigt att tänka på att inte plocka arter som är fridlysta eller sällsynta.

Till exempel är alla orkidéer fridlysta i hela landet. En sammanställning av fridlysta växter finns i Den virtuella floran, <http://linnaeus.nrm.se/flora/fridlys.html>

Scanna växter

Alla något så när platta föremål, även till exempel växter, går bra att scanna i en vanlig flatbäddsscanner. Placera växten direkt på scannerns glasskiva. För att undvika att växten plattas till av locket läggs till exempel ett suddgummi på glasskivan.

Ställ in en hög upplösning, förslagsvis 300 dpi, och scanna. Spara bilden och skriv ut den. Montera gärna bilden på kraftigt papper och laminera för att få en bättre hållbarhet. Notera växtens namn, samt när och var den plockades.

Bilderna visar scannade växter. Bildtexterna är hämtade från Svensk flora (Flora Svecica) av Carl von Linné och Herbariones Upsalienses, red. Åke Berg och återgivna med nutida språkbruk.

GULLVIVA (oxlugg). Roten luktar inte obehagligt. Växten används nog till att destillera vin och vatten.

FRÄKEN. Växten är skadlig för får, den framkallar abort och dödar fostret, har gult mjöl. När det läggs på ett papper kan man se i mikroskop hur sporer hoppar. Används mot gonorré men har ingen verkan.

GÖKÄRT. Har stora knölar på roten som ätes av människor när det är hungersnöd. Boskapsen äter den gärna.

VÅRFRYLE. Denna art har så mycket gemensamt med de båda följande (knippfryle, axfryle), att det synes sannolikt, att de fordom uppstått ur en enda art, och sedan kanske förändrats av växtplattsernas beskaffenhet, så att den som förenar dem till en art måhända misstager sig mindre än den som urskiljer flera arter.

DAGDKÅPA. Tinktur på bladen användes 1754 av allmogen i Småland mot krampaktiga sjukdomar.

VITSIPPA. Äts inte gärna av boskapsen. (Förorsakar blodpiss eller dysenteri hos nötkreaturen.) På apoteken finns vitsippsvatten som kvinnor tvättar sig med för att få fin hud. Detta vatten är också bra mot huvudvärk.

SMULTRON. Genom att äta stora mängder färska bär har jag (Linné) under många år varit helt befriad från min elakartade podager. Bären upplöser tandsten utan att fräta; ej ens förtärda i stora mängder vållar de någon skada.